

1-дәріс

Экологиялық мониторингтің пәні мен міндеттері

Экологиялық мониторинг және геоэкология

Мониторинг ұғымы

- 01 Қоршаған ортаның жағдайын жүйелі бақылау.
- 02 Өзгерістерді бағалау және олардың себептерін анықтау.
- 03 Алдағы жағдайды болжауға арналған ақпарат жинау.

Негізгі қызметтері

- 01** Бақылау табиғи орта мен әсер етуші факторларды сипаттайды.
- 02** Бағалау нақты жағдайды қабылданған өлшемдермен салыстырады.
- 03** Болжау өзгерістердің ықтимал бағытын көрсетеді.

Мониторинг нысандары

- 01 Атмосфералық ауа, жерүсті және теңіз сулары.
- 02 Топырақ жамылғысы мен геологиялық орта.
- 03 Өсімдіктер, жануарлар және антропогендік әсер көздері.

Бақылаудың аумақтық деңгейлері

Деңгей	Қамтылатын аумақ
Ғаламдық	Жердің табиғи жүйелері және биосфера
Ұлттық	Мемлекет аумағы
Аймақтық	Өңір, облыс немесе ірі табиғи аудан
Жергілікті	Қала, кәсіпорын немесе жеке учаске

Фондық мониторинг

- 01 Антропогендік әсері салыстырмалы аз аумақтар зерттеледі.
- 02 Табиғи жағдайдың ұзақ мерзімді өзгерістері анықталады.
- 03 Фондық деректер ластанған аумақтарды салыстыру үшін қажет.

Экожүйе және геосфералар

- 01 Экожүйе тірі организмдер мен олардың ортасын біріктіреді.
- 02 Атмосфера, гидросфера және литосфера өзара байланысады.
- 03 Геоэкология табиғи орта мен адамның әрекеттесуін зерттейді.

Ақпаратты жинау және өңдеу

- 01** Стационарлық, экспедициялық және қашықтан бақылаулар қолданылады.
- 02** Мәліметтер жүйеленіп, кешенді талдаудан өтеді.
- 03** Мониторинг нәтижелері басқару шешімдеріне ақпарат береді.

Басым бағыттарды таңдау

- 01 Адам денсаулығы мен экожүйелерге ықтимал әсер ескеріледі.
- 02 Ластаушының уыттылығы, қозғалғыштығы және жинақталуы бағаланады.
- 03 Әсердің ауқымы, жиілігі және өзгеру үрдісі салыстырылады.

Бақылау сұрақтары

- 01 Мониторингтің негізгі қызметтері қандай?
- 02 Фондық және жергілікті мониторинг қалай ерекшеленеді?
- 03 Бақылау нысандары мен басым бағыттар қалай таңдалады?